

Samling af Afgørelser

Sag C-649/19

**Straffesag
mod
IR**

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Spetsializiran nakazatelen sad)

Domstolens dom (Femte Afdeling) af 28. januar 2021

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – direktiv 2012/13/EU – artikel 4-7 – meddelelserne om rettigheder i bilag I og II – rammeafgørelse 2002/584/RIA – ret til information under straffesager – meddelelse om rettigheder i forbindelse med anholdelse – ret til at blive informeret om tiltalen – ret til aktindsigt i materiale i sagen – person, der anholdes på grundlag af en europæisk arrestordre i den fuldbyrdende medlemsstat«

1. *Retligt samarbejde i straffesager – ret til information under straffesager – direktiv 2012/13 – rettigheder for mistænkte eller tiltalte personer, der anholdes eller tilbageholdes – ret til at få meddelelse om rettigheder i forbindelse med anholdelse – ret til at blive informeret om tiltalen – ret til aktindsigt i materiale i sagen – det personelle anvendelsesområde for disse rettigheder – personer, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre – ikke omfattet*
(Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13, 14., 27. og 39. betragtning samt art. 1, art. 4, stk. 3, art. 5, art. 6, stk. 2, og art. 7, stk. 1, bilag I og II; Rådets rammeafgørelse 2002/584, som ændret ved rammeafgørelse 2009/299)

(jf. præmis 48, 49, 53-58, 61 og 62 samt domskonkl. 1)

2. *Retligt samarbejde i straffesager – rammeafgørelse om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne – den europæiske arrestordres indhold og form – omfang af de informationer, som meddeles personer, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre – tilsidesættelse af retten til frihed og retten til adgang til effektive retsmidler – foreligger ikke*
(Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 6 og 47; Rådets rammeafgørelse 2002/584, som ændret ved rammeafgørelse 2009/299, art. 8, stk. 1, og bilag; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13, art. 4, 6 og 7 samt bilag II)

(jf. præmis 73, 74 og 76-81 samt domskonkl. 2)

Resumé

Spetsializirana prokuratura (særlig anklagemyndighed, Bulgarien) havde indledt en straffesag mod IR, som er anklaget for at have deltaget i en kriminel organisation med henblik på at begå overtrædelser af afgiftslovgivningen. I den indledende fase af straffesagen blev IR som »tiltalt« kun informeret om visse af sine rettigheder. I forbindelse med påbegyndelsen af den retslige fase af straffesagen i februar 2017 var det imidlertid ikke muligt at finde frem til IR. I april 2017 traf Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager, Bulgarien) beslutning om varetægtsfængsling af IR, der udgjorde en national arrestordre. Idet IR stadig ikke var blevet fundet, blev der i maj 2017 udstedt en europæisk arrestordre. Da Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager) imidlertid var i tvivl om, hvorvidt denne europæiske arrestordre var i overensstemmelse med EU-retten, annullerede den arrestordren.

Idet Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager) besluttede at udstede en ny europæisk arrestordre mod IR, ønskede den at få præciseret, hvilke oplysninger der skulle vedlægges arrestordren, med henblik på at sikre overholdelsen af de rettigheder, der tillægges ved direktivet, om ret til information under straffesager (herefter »direktiv 2012/13«)¹. Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager) ønskede nærmere bestemt oplyst, om personer, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, ud over de rettigheder, som de udtrykkeligt tillægges ved direktiv 2012/13, kan påberåbe sig de rettigheder, der gives »mistænkte og tiltalte personer, som er anholdt eller tilbageholdt« som omhandlet i dette direktiv. Såfremt dette spørgsmål blev besvaret benægtende, var Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager) i tvivl om gyldigheden af rammeafgårelsen om den europæiske arrestordre², henset til retten til frihed og retten til adgang til effektive retsmidler, der er fastsat i henholdsvis artikel 6 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«). De informationer, som meddeles personer, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, er nemlig i medfør af rammeafgårelsen om den europæiske arrestordre mere begrænsede end dem, der i henhold til direktiv 2012/13 meddeles mistænkte eller tiltalte personer, der anholdes eller tilbageholdes, hvorfor Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager) ønskede oplyst, om det ikke ville blive umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt for de førstnævnte personer at anfægte de arrestordrer, der er udstedt mod dem.

Domstolens bemærkninger

For det første fastslog Domstolen, at de i direktiv 2012/13 fastsatte rettigheder for mistænkte eller tiltalte personer, der anholdes eller tilbageholdes, ikke finder anvendelse på personer, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre. Blandt disse rettigheder er navnlig retten til at få skriftlig meddelelse om rettigheder i forbindelse med anholdelse, idet meddelelsen skal indeholde informationer om muligheden for at anfægte anholdelsens lovlighed, opnå en prøvelse af tilbageholdelsen eller anmode om midlertidig løsladelse³. Retten til at blive informeret om tiltalen⁴ er ligeledes omfattet såvel som retten til aktindsigt i materiale i sagen, som er væsentligt for, at lovligheden af anholdelsen eller tilbageholdelsen kan anfægtes⁵.

¹ – Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT 2012, L 142, s. 1).

² – Rådets rammeafgårelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1), som ændret ved Rådets rammeafgårelse 2009/299/RIA af 26. februar 2009 (EUT 2009, L 81, s. 24) (herefter »rammeafgårelsen om den europæiske arrestordre«).

³ – Jf. artikel 4 i direktiv 2012/13, navnlig stk. 3.

⁴ – Jf. artikel 6, stk. 2, i direktiv 2012/13.

⁵ – Jf. artikel 7, stk. 1, i direktiv 2012/13.

For at nå frem til denne konklusion og efter at have konstateret, at en analyse af ordlyden af de bestemmelser i direktiv 2012/13, der fastsætter disse forskellige rettigheder, ikke i sig selv gør det muligt at afgøre, om enhver, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, hører til de mistænkte og tiltalte personer, der anholdes eller tilbageholdes, som omhandlet i dette direktiv, og i forhold til hvilke de nævnte rettigheder finder anvendelse, analyserede Domstolen for det første den sammenhæng, hvori disse bestemmelser indgår. I denne henseende bemærkede Domstolen, at direktiv 2012/13 indeholder andre bestemmelser, der udtrykkeligt omhandler de rettigheder, som tilkommer personer, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre⁶. Desuden bør henvisninger i direktiv 2012/13 til mistænkte eller tiltalte personer, der anholdes eller tilbageholdes, forstås som en henvisning til enhver situation, hvor mistænkte eller tiltalte personer frihedsberøves som omhandlet i artikel 5, stk. 1, litra c), i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«)⁷. Denne situation adskiller sig imidlertid fra en lovlig anholdelse eller forvaring af en person, mod hvem en udvisnings- eller udleveringssag verserer, der ligeledes er omhandlet i EMRK⁸, og som svarer til ordningen med den europæiske arrestordre. Ifølge Domstolen fulgte det heraf, at bestemmelserne om mistænkte eller tiltalte personer, der anholdes eller tilbageholdes, ikke vedrører personer, der anholdes med henblik på fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre.

For det andet fastslog Domstolen, at denne fortolkning bekræftes af, at direktiv 2012/13 har et dobbelt formål⁹. Dels fastsætter det minimumsstandarder, der skal anvendes på den information, der skal gives til personer, der er mistænkt eller tiltalt, for at de kan forberede deres forsvar, og til at sikre en retfærdig behandling af sagerne. Dels har direktivet til formål at bevare særegenhederne ved proceduren vedrørende den europæiske arrestordre i kraft af ønsket om en forenklet og mere effektiv ordning for overgivelse.

Endvidere bekræftede Domstolen gyldigheden af rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre i lyset af chartrets artikel 6 og 47, der henholdsvis fastslår retten til frihed og retten til adgang til effektive retsmidler.

I denne henseende bemærkede Domstolen for det første, at eftersom udstedelsen af en europæisk arrestordre kan gøre indgreb i den berørte persons frihedsret, forudsætter den beskyttelse af rettigheder, som den pågældende har krav på med hensyn til de processuelle rettigheder og de grundlæggende rettigheder, at en afgørelse, der opfylder de krav, som en effektiv domstolsbeskyttelse indebærer, enten er vedtaget i forbindelse med vedtagelsen af en national arrestordre eller i forbindelse med udstedelsen af den europæiske arrestordre.

Derefter understregede Domstolen, at en person, som er omfattet af en europæisk arrestordre, der er udstedt med henblik på strafforfølgning, fra det tidspunkt, hvor vedkommende overgives, får status af »tiltalt« som omhandlet i direktiv 2012/13. Vedkommende er fra dette tidspunkt således omfattet af samtlige de rettigheder, der er knyttet til denne status, således at den pågældende kan forberede sit forsvar og sikres en retfærdig behandling af sagen.

⁶ – Jf. artikel 5 i direktiv 2012/13. Jf. ligeledes bilag II til dette direktiv, som fastsætter den vejledende standardformulering til en meddelelse om rettigheder for personer, der anholdes på grundlag af en europæisk arrestordre, og som adskiller sig fra den vejledende standardformulering til en meddelelse om rettigheder, der skal gives til mistænkte eller tiltalte personer, der anholdes eller tilbageholdes, der er fastsat i bilag I hertil og omhandlet i artikel 4 i direktiv 2012/13.

⁷ – Jf. 21. betragtning til direktiv 2012/13.

⁸ – Jf. EMRK's artikel 5, stk. 1, litra f).

⁹ – Jf. direktivets artikel 1, sammenholdt med 14., 27. og 39. betragtning hertil.

Hvad angår perioden forud for overgivelsen bemærkede Domstolen for det første, at rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre fastsætter, at en europæisk arrestordre skal indeholde oplysninger om lovovertrædelsens karakter og retlige beskrivelse samt en beskrivelse af, under hvilke omstændigheder lovovertrædelsen er begået¹⁰. Disse oplysninger svarer imidlertid i det væsentlige til dem, der er omhandlet i bestemmelserne i direktiv 2012/13 vedrørende tiltalte eller mistænkte personers ret til at blive informeret om tiltalen¹¹. Domstolen bemærkede for det andet, at retten til en effektiv domstolsbeskyttelse ikke kræver, at retten til prøvelse af afgørelsen om udstedelse af en europæisk arrestordre kan udøves, inden den pågældende person overgives. Der kunne derfor ikke følge nogen tilsidesættelse af retten til en effektiv domstolsbeskyttelse af den blotte omstændighed, at den pågældende person ikke informeres om de retsmidler, der er tilgængelige i den udstedende medlemsstat, og først får adgang til sagsakterne, efter at vedkommende overgives til den udstedende medlemsstats kompetente myndigheder.

¹⁰ – Jf. artikel 8, stk. 1, litra d) og e), i rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre.

¹¹ – Jf. artikel 6 i direktiv 2012/13.